

Regeringen, Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande

Vårt datum: 2017-03-23

Er referens:

Diariernr: SSM2016-3611

Dokumentnr: SSM2016-3611-3

Handläggare: Bengt Hedberg

Telefon: +46 8 799 4187

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande över Fud-program 2016

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har lämnat in Fud-program 2016 till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) för granskning och utvärdering enligt 12 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen).

SSM föreslår att regeringen beslutar att reaktorinnehavarna genom SKB:s redovisning har fullgjort sina skyldigheter enligt 12 § kärntekniklagen.

SSM föreslår vidare att regeringen uppmanar reaktorinnehavarna och SKB att beakta de bedömningar och synpunkter som i övrigt förs fram i myndighetens granskningsrapport.

Ärendet

SKB har på uppdrag av reaktorinnehavarna upprättat det forsknings-, utvecklings- och demonstrationsprogram (Fud-program) som enligt 12 § kärntekniklagen vart tredje år ska inges till myndigheten för granskning och utvärdering. SKB lämnade in Fud-program 2016 den 29 september 2016, i enlighet med 25 § förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet (kärnteknikförordningen).

SSM har granskat och utvärderat Fud-program 2016 enligt de kriterier som anges i 26 § kärnteknikförordningen. Detta yttrande samt tillhörande granskningsrapport (bilaga 1) sammanfattar resultaten av granskningen och utvärderingen.

SSM har skickat Fud-program 2016 på en bred remiss till ca 70 organisationer för att inhämta synpunkter. Vid utgången av remisstiden, den 31 december 2016, hade 35 av dessa inkommit med svar varav 14 meddelade att de avstod från att lämna synpunkter. Ytterligare två remissinstanser lämnade synpunkter efter att svarstiden gått ut. En sammanställning av remissinstansernas allmänna synpunkter redovisas tillsammans med myndighetens övergripande synpunkter på Fud-program 2016 i granskningsrapporten. Remissinstansernas mer detaljerade synpunkter redovisas i anslutning till granskningsrapportens olika granskningsavsnitt. En separat sammanställning av remissinstansernas synpunkter bifogas i bilaga 2.

Regeringen ställde i sitt beslut om Fud-program 2013 som villkor att SKB och reaktorinnehavarna inför redovisningen av kommande Fud-program ska fortsätta samråda med SSM i frågor som rör utveckling av avvecklingsplaner och rivningsstudier. Vidare ställde regeringen som villkor att SKB ska säkerställa att kommande Fud-program är

tydligare och mer strukturerade samt klargör hur forsknings- och utvecklingsåtgärder planeras, motiveras och utvärderas i syfte att uppfylla kraven i 10 och 11 §§ kärntekniklagen.

De samråd som genomförts inför inlämnandet av Fud-program 2016 har behandlat dels reaktorinnehavarnas redovisning av planer och strategier avseende avveckling och rivning av kärnkraftverken och Ågesta kraftvärmeverk, dels SKB:s planerade åtgärder för att förtydliga programmet och bättre klargöra hur forsknings- och utvecklingsåtgärder planeras, motiveras och utvärderas.

SSM:s rådgivande nämnd för frågor om radioaktivt avfall och använt kärnbränsle behandlade huvuddragen i SSM:s granskning av Fud-program 2016 vid sitt sammanträde den 2 februari 2016.

Skälen för beslutet

Uppfyllelse av 12 § kärntekniklagen

Enligt 12 § kärntekniklagen ska den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnkraftsreaktor i samråd med övriga reaktorinnehavare upprätta eller låta upprätta ett program för den allsidiga forsknings- och utvecklingsverksamhet och de övriga åtgärder som behövs för säker hantering av kärnavfall och använt kärnbränsle samt säker avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar.

SKB har på uppdrag av reaktorinnehavarna upprättat Fud-programmet och lämnat det till myndigheten i enlighet med 25 § kärnteknikförordningen.

SSM har enligt 26 § kärnteknikförordningen genomfört en granskning och utvärdering av programmet i fråga om

1. planerad forsknings- och utvecklingsverksamhet,
2. redovisade forskningsresultat,
3. alternativa hanterings- och förvaringsmetoder, och
4. de åtgärder som avses bli vidtagna.

Myndigheten har tagit fram en granskningsrapport som innefattar detaljerade bedömningar av redovisningen i Fud-program 2016. De detaljerade bedömningarna avseende punkt 1 och 2 ovan framgår av kapitel 4 till 8 i granskningsrapporten. SSM:s övergripande synpunkter avseende alternativa hanterings- och förvaringsmetoder redovisas i avsnitt 3.8 och detaljerade synpunkter återfinns i kapitel 11. SSM:s övergripande synpunkter avseende de åtgärder som avses bli vidtagna redovisas i respektive avsnitt i granskningsrapporten.

Myndigheten har i sin granskning tagit hänsyn till dels SKB:s ansökningar till SSM och mark- och miljödomstolen, inlämnade i mars 2011, om ett slutförvarssystem för använt kärnbränsle, dels SKB:s ansökningar till SSM och mark- och miljödomstolen om utbyggnad av slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR), som inlämnades i december 2014. SSM föregriper i granskningen av Fud-program 2016 inte de bedömningar i frågor som hanteras i samband med att SSM granskar och bereder dessa ansökningar inför kommande regeringsbeslut.

SSM bedömer att SKB och reaktorinnehavarna uppfyllt de villkor som regeringen ställt i beslut om Fud-program 2013 (dnr. M2014/930/Ke, M2014/1495/Ke) att SKB och reaktorinnehavarna ska samråda med SSM i frågor som rör utveckling av avvecklingsplaner och rivningsstudier, och att SKB ska säkerställa att kommande Fud-

program är tydligare och mer strukturerade samt klargör hur forsknings- och utvecklingsåtgärder planeras, motiveras och utvärderas i syfte att uppfylla kraven i 10 och 11 §§ kärntekniklagen.

SSM:s sammanfattande bedömning är att den redovisade forsknings- och utvecklingsverksamheten är tillräcklig allsidig och att de planerade åtgärderna för säker hantering av kärnavfall och använt kärnbränsle samt säker avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar är tillräckligt ändamålsenliga för att uppfylla 10 och 11 §§ kärntekniklagen. SSM bedömer därigenom att reaktorinnehavarna uppfyller 12 § kärntekniklagen.

SSM bedömer att reaktorinnehavarna och SKB genom redovisningen av Fud-program 2016 visar på en framdrift i arbetet med att uppfylla sina åtaganden att utveckla och implementera lösningar så att avveckling och slutligt omhändertagande av allt använt kärnbränsle och kärnavfall i det svenska systemet kan ske på ett sätt som tillgodoser krav på säkerhet och strålskydd. SSM konstaterar samtidigt att det finns ett fortsatt långsiktigt behov av forskning och utveckling inom hantering och slutförvaring av kärnkraftens restprodukter samt avveckling och rivning av kärnkraftverken.

Övriga synpunkter

SSM bedömer att SKB:s redovisning ger en tydlig överblick och förståelse för SKB:s och reaktorägarnas övergripande planer som underlag för myndighetens bedömningar av Fud-programmet.

SSM bedömer i anslutning till detta att den förändrade strukturen för Fud-program 2016 jämfört med föregående Fud-program, tillsammans med tillkommande redovisning som tydliggör SKB:s ledning och styrning av verksamheten, bidragit till att klargöra hur forsknings- och utvecklingsåtgärder planeras, motiveras och utvärderas.

SSM konstaterar att redovisningen av programmet för att utveckla och etablera ett slutförvar för långlivat avfall (SFL) är försenat. SKB aviserade i föregående Fud-program att en säkerhetsvärdering av SKB:s konceptuella utformning av SFL skulle ha avslutats 2016 och redovisats i Fud-program 2016. SKB:s reviderade planer innebär att säkerhetsvärderingen kommer att färdigställas under 2018 och redovisas först i Fud-program 2019.

Med avseende på det värde som SKB tillmäter utfallet av säkerhetsvärderingen vill SSM tydligt framhålla betydelsen av att utfallet av värderingen blir av tillräcklig omfattning, detaljeringsgrad och kvalitet för att underbygga vägledande beslut om inriktningen för fortsatta aktiviteter. SSM avser därför att, inför kommande redovisningar av Fud-program samt tillståndsansökan, noggrant följa SKB:s fortsatta arbete med att vidareutveckla koncept för, samt lokalisering av, ett slutförvar för långlivat avfall.

I detta ärende har generaldirektören Mats Persson beslutat. Utredaren Bengt Hedberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Johan Anderberg, enhetschefen Ansi Gerhardsson, och verksjuristen Pernilla Sandgren deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Mats Persson

Bengt Hedberg

Bilagor

1. SSM:s granskningsrapport
2. Sammanställning av remissvar
3. Fud-program 2016

För kännedom

Svensk Kärnbränslehantering AB
Barsebäck Kraft AB
Forsmarks Kraftgrupp AB
OKG AB
Ringhals AB
Vattenfall AB